

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

PLENUL

HOTĂRÂREA nr. 1387

din 11 decembrie 2014

Prin raportul nr. 4735/IJ/3769/DIJ/26900/ST/2014, Inspekția judiciară a înaintat Plenului Consiliului Superior al Magistraturii concluziile cu privire la eventuala atingere adusă independenței justiției, ca urmare a declarațiilor făcute de domnul Prim-ministru Victor Ponta, din data de 27.10.2014.

Se arată că prin rezoluția domnului procuror Gheorghe Muscalu, vicepreședinte al Consiliului Superior al Magistraturii, s-a înaintat Inspekției Judiciare sesizarea adresată Consiliului Superior al Magistraturii de Partidul Național Liberal, prin care a solicitat efectuarea de verificări cu privire la apărarea independenței justiției, precum și a independenței și imparțialității judecătorilor, în legătură cu afirmațiile publice redade în presă, în data de 27 octombrie 2014, ale domnului Victor Viorel Ponta, candidat la președinția României.

În esență, se arată că acest demers public reprezintă o tentativă neechivocă de a încerca influențarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în legătură cu soluția de adoptat în dosarul privind presupusa incompatibilitate a candidatului Alianței Creștin - Liberale la Președinția României, Klaus Iohannis.

Se mai arată că, prin toate afirmațiile sale premierul creează suspiciuni cu privire la afectarea independenței și imparțialității judecătorilor, suspiciuni de natură a conduce la scăderea încrederii societății în sistemul judiciar.

Analizând raportul Inspecției judiciare și văzând înscrisurile atașate, Plenul reține următoarele:

La data de 27.10.2014, cu ocazia declarației publice în fața reprezentanților presei domnul Prim - ministru Victor Ponta, candidat la Președinția României a făcut aprecieri cu privire la dosarul aflat pe rolul instanței supreme, având ca obiect constatarea stării de incompatibilitate a domnului Klaus Iohannis.

Domnul Victor Ponta a declarat în contextul respingerii de către Înalta Curte de Casație și Justiție a cererii Agenției Naționale de Integritate, privind preschimbarea termenului de judecată că *„Rezultatul este știut de toată lumea: domnul Iohannis va fi declarat incompatibil pentru că, până acum, asta e practica unitară a Înaltei Curți. Deci, în toate cazurile anterioare au spus la fel. Dacă ar fi judecat acum, se putea victimiza domnul Iohannis, apărea o tulburare în opinia publică. Așa, domnul Iohannis va pierde în noiembrie alegerile, va fi primar și ca primar bănuiesc că nu va mai exista nici un fel de presiune asupra curții supreme să dea o decizie împotriva tuturor deciziilor de până acum.”*

Declarația a fost transmisă de principalele televiziuni de știri respectiv **Realitatea TV**(<http://www.realitatea.net/victor-ponta-iohannis-va-fi-declarat-incompatibil-1556326.html>), **România TV** (<http://www.romaniatv.net/victor-ponta-klaus-iohannis-va-fi-declarat-incompatibil-decizia-iccj-de-astazi-este-foarte-buna-179523.html>), **Antena 3** (<http://www.antena3.ro/politica/victor-ponta-iohannis-va-fi-declarat-incompatibil-271435.html>) și **BITV**, dar a fost prezentată și de presa scrisă și de publicații on-line, cum ar fi **Evenimentul zilei** (<http://www.evz.ro/victor-ponta-iohannis-va-fi-declarat-cu-siguranta-incompatibil>) și **Ziare.com** (<http://www.ziare.com/alegeri/alegeri-prezidentiale-2014/victor-ponta-iohannis-va-fi-declarat-incompatibil-1329873>).

Plenul reține, referitor la activitatea instanțelor de judecată, că afirmațiile din cadrul declarației acordată de domnul Prim-ministru Victor Ponta la data de 27 octombrie 2014 vizează derularea procedurilor în dosarul nr. 508/57/2013 și soluția care ar trebui pronunțată de către judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție, în calea de atac a recursului.

Cu privire la această cauză se observă că prin Sentința civilă nr. _____ a Curții de Apel _____ a fost admisă contestația formulată de reclamantul Klaus Werner Iohannis, în contradictoriu cu pârâta Agenția Națională de Integritate și s-a dispus anularea raportului de evaluare nr. _____ întocmit de Agenția Națională de Integritate.

În calea de atac a recursului dosarul nr. _____ fost înregistrat pe rolul Secției de Contencios Administrativ și Fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție, la data de 25.11.2013.

La data de 25.09.2014 a fost amânată analiza raportului asupra admisibilității în principiu a recursului declarat de Agenția Națională de Integritate, în complet de filtru, la data de 30 septembrie 2014.

La 30.09.2014 s-a dispus comunicarea raportului asupra admisibilității în principiu a recursului către recurenta pârâtă Agenția Națională de Integritate, cu mențiunea ca părțile să formuleze în scris un punct de vedere asupra raportului, în termen de 10 zile de la comunicare

Prin Rezoluția din data de 21 octombrie 2014, s-a stabilit termen la 18 noiembrie 2014, în camera de consiliu, fără citarea părților, pentru examinarea recursului declarat de pârâta Agenția Națională de Integritate, împotriva Sentinței civile nr. _____

Prin cererea înregistrată la Registratura Generală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, sub nr. 1 _____ data de 22 octombrie 2014, recurenta Agenția Națională de Integritate a solicitat preschimbarea termenului din 18 noiembrie 2014, în procedura de filtrare a recursului, în conformitate cu dispozițiile art. 493 alin. 4 din Codul de procedură civilă.

Prin încheierea din 27 octombrie 2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție a fost respinsă cererea formulată de recurenta Agenția Națională de Integritate, privind preschimbarea termenului de la 18 noiembrie 2014, stabilit de completul de filtru în vederea examinării recursului.

Prin adresa Inspecției Judiciare nr. 4735/IJ/3769/DIJ/2014 din 17 noiembrie 2014 a fost transmisă Înaltei Curți de Casație și Justiție sesizarea formulată de Partidul

Național Liberal, spre a fi comunicată judecătorilor

din cadrul

pentru ca, în măsura în care doresc, să formuleze un punct de vedere în legătură cu posibila afectare a independenței și imparțialității membrilor completului de judecată, urmare declarațiilor formulate de domnul Prim - ministru Victor Viorel Ponta, la data de 27 octombrie 2014.

La data de : _____ membrii completului de judecată, învestit cu soluționarea dosarului nr. _____

precizat că înțeleg să nu formuleze cerere de apărare a reputației, fără a face alte precizări, iar în acest context verificările vor viza exclusiv apărarea independenței sistemului judiciar.

Plenul reține că, potrivit art. 30 alin. 1 din Legea nr. 303/2004, privind statutul judecătorilor și procurorilor, Consiliul Superior al Magistraturii are dreptul și obligația de a apăra judecătorii și procurorii împotriva oricărui act care le-ar putea afecta independența sau imparțialitatea ori ar crea suspiciuni cu privire la acestea.

Pentru a-și îndeplini în mod corespunzător atribuțiile, magistrații au nevoie de încrederea opiniei publice, iar această încredere poate fi afectată, atât de afirmații de genul celor analizate, dar și de modul de redare, interpretare și comentare în mass-media a acestora, ce pun la îndoială independența și imparțialitatea judecătorilor, precum și credibilitatea justiției, ca sistem, fiind de natură să influențeze, în mod negativ, opinia publică cu privire la independența magistraților în cauză.

Justiția, în statul de drept, este socotită o putere alături de celelalte puteri ale statului, iar pentru aceasta este necesar să existe anumite garanții față de celelalte puteri ale statului pentru a se evita politizarea și pentru a crea independența și imparțialitatea magistratului.

Principiile independenței și imparțialității magistraților sunt consfințite de art. 124 alin. 3 din Constituție, art. 3 alin. 1 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, precum și de art. 3 alin. 2 din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor.

În conformitate cu prevederile art. 2 alin. 3 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată și modificată, judecătorii sunt independenți, se supun numai legii și trebuie să fie imparțiali. Conform art. 3 alin. 1 din același act normativ, procurorii se bucură de stabilitate și sunt independenți, în condițiile legii.

Astfel cum a fost analizată, prin raportare la factorii de presiune ce o pot influența, *independența* a fost definită ca fiind capacitatea magistratului de a decide măsuri, conform legii, fără nicio intervenție (influență) externă, capacitatea de a conștientiza factorii externi ce influențează sau creează aparența unei influențe, precum și capacitatea de a respinge factorii de natură externă ce influențează sau creează aparența unei influențe.

Potrivit înțelegerii generale a noțiunii, *imparțialitatea* este „calitatea de a fi imparțial; nepărtinire, obiectivitate”. A fi imparțial înseamnă „a fi capabil de a face o apreciere justă și obiectivă”. Raportând conceptul de imparțialitate la sistemul judiciar, în literatura juridică se susține că imparțialitatea se referă la starea de spirit sau atitudinea instanței în raport cu problemele și părțile dintr-un anumit caz.

Atunci când comentează deciziile judecătorești, executivul și legislativul trebuie să evite criticile care ar submina independența puterii judecătorești sau ar slăbi încrederea publicului în justiție. De asemenea, acestea ar trebui să evite acțiuni ce pot pune sub semnul întrebării intenția lor de a respecta deciziile judecătorilor, altele decât cele prin care își manifestă intenția lor de a formula o cale de atac.

Astfel, potrivit art. 75 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată și modificată, și art. 30 din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată și modificată, Consiliul Superior al Magistraturii apără judecătorii și procurorii împotriva oricărui act care le-ar putea afecta independența sau imparțialitatea sau ar crea suspiciuni cu privire la acestea. De asemenea, Consiliul Superior al Magistraturii apără reputația profesională a judecătorilor și procurorilor, ceea ce este în deplină concordanță cu prevederile art. 8 și art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care consacră protecția reputației sau a drepturilor altei persoane, precum și garantarea autorității și imparțialității puterii judiciare.

Potrivit principiului separației puterilor în stat, un reprezentant al uneia din celelalte două puteri, nu are dreptul să extrapoleze nemulțumirile referitoare la instrumentarea unei

anumite cauze, asupra întregului sistem judiciar. În măsura în care se procedează astfel, persoana care face aceste afirmații aduce inevitabil, atingere principiului constituțional al separației puterilor în stat cu consecința afectării prestigiului justiției și implicit a independenței și reputației magistraților.

Justiția, în statul de drept, este socotită o putere pe lângă celelalte puteri ale statului (art. 21 și art. 124 din Constituția României). Pentru aceasta este necesar să existe anumite garanții față de celelalte puteri ale statului pentru a se evita politizarea și pentru a crea independența și imparțialitatea magistratului.

Articolul 1 pct. (4) din Constituția României consacră expres principiul separației și echilibrului puterilor legislativă, executivă și judecătorească.

Potrivit acestui principiu raporturile dintre legislativ, executiv și puterea judecătorească sunt condiționate de respectarea principiului independenței magistraților și supunerii lor numai legii, prevăzut de art. 123 din Constituție.

Se apreciază că, prin declarațiile sale domnul Victor Ponta indică fără nici un echivoc soluția pe care instanța supremă ar trebui să o adopte, susținere care propagată în rândul opiniei publice prin canalele mass-media este de natură să inducă la nivelul societății, temerea privind un posibil control al soluțiilor, cu consecința afectării credibilității, independenței și imparțialității magistraților.

Antamarea acestor chestiuni în cadrul unor declarații publice, prin formularea unei opinii tranșante cu privire la soluția care urmează să fie pronunțată într-o cauză aflată pe rolul unei instanțe judecătorești, sunt aspecte care contravin obligației de rezervă ce incumbă reprezentanților puterii executive, în raport cu aprecierea legalității actelor efectuate de judecători.

Afirmațiile domnului Victor Ponta sunt de natură să creeze suspiciuni cu privire la independența actului de justiție, indiferent de soluția ce se va pronunța, întrucât opinia publică ar putea să aprecieze că o soluție în sensul celei sugerate de primul-ministru a fost determinată de intervenția acestuia, după cum o soluție contrară ar putea să creeze impresia pronunțării unei hotărâri greșite din moment ce un reprezentant important al statului a afirmat contrariul.

Pe de altă parte afirmațiile primului-ministru sugerează că pronunțarea unei alte soluții decât a celei preconizată de el ar fi contrară practicii instanței supreme și invocă existența unor presiuni, care ar dispărea după alegerile din noiembrie 2014, aspect care poate induce în eroare opinia publică cu privire la modul de funcționare a sistemului judiciar, cu un impact profund negativ asupra justițiabililor, de natura a le afecta încrederea în actul de justiție.

Sub acest aspect mai este de menționat că existența unei practici în materia respectivă reprezintă un atribut al judecății, iar interpretarea și aplicarea dispozițiilor legale într-o cauză pe rol reprezintă atributul exclusiv al instanței de judecată

Doar judecătorii investiți cu soluționarea recursului în dosarul nr. _____ aflat pe rolul _____ pot stabili dacă există o practică constantă cu privire la cauza dedusă judecății, după cum, de principiu, există și posibilitatea modificării acesteia, în raport de alte elemente de natură juridică ulterioare și care ar putea influența soluția.

Prin afirmațiile făcute, liderul politic a depășit limitele admisibile ale discursului public politic, așa cum sunt protejate de dispozițiile art. 10 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care consacră libertatea de exprimare.

Este adevărat că dreptul la libertatea de exprimare este un drept constituțional, însă nu este unul absolut, acesta fiind susceptibil de anumite restrângeri, în ipoteza în care folosirea libertății de exprimare este îndreptată împotriva unor valori pe care statul le poate în mod legitim apăra, cum ar fi autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

Referindu-se la restrângerea libertății de exprimare în scopul garantării autorității și imparțialității puterii judecătorești, CEDO, în cauza „*Pager și Oberschlick contra Austriei*” s-a statuat că „*activitatea justiției nu poate fi discutată fără să se aibă în vedere anumite limite pentru a nu submina autoritatea acesteia, comandament deosebit de important într-un stat de drept*”.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza Lavric c. României (Cererea nr. 22231/05, Decizia din 14 ianuarie 2014) arată că „nu există îndoială că într-o societate democratică indivizii au dreptul să comenteze și să critice administrarea justiției și oficialii implicați în înfăptuirea ei. Cu toate acestea, o astfel de critică nu trebuie să treacă de

anumite limite, întrucât este în interesul public ca procurorii, precum și judecătorii, să se bucure de încrederea publicului. Se poate deci să fie necesar ca statul să îi protejeze de acuzații nefondate” (punctul 35).

De aceea, afirmațiile de tipul celor exprimate cu ocazia declarației din 27 octombrie 2014, nu ar trebui transmise în spațiul public, astfel de afirmații încadrându-se în cazurile reglementate de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a afirmat constant că se impune restrângerea libertății de exprimare, în scopul de a asigura autoritatea și imparțialitatea justiției.

La analiza acestui aspect nu poate fi omisă nici calitatea pe care o are domnul Victor Ponta, acea de Prim-ministru al României, iar la momentul respectiv și candidat la alegerile prezidențiale, poziție care îl obliga odată în plus la respectarea obligației de rezervă.

Deși domnul Prim-ministru se referă în mod expres la activitatea Înaltei Curți de Casație și Justiție se poate aprecia că, afirmațiile la adresa instanței supreme afectează în mod direct întreg sistemul judiciar, dată fiind poziția Înaltei Curți de Casație și Justiție în vârful ierarhiei instanțelor judecătorești.

În raport de aspectele analizate se apreciază că, prin afirmațiile emise în spațiul public, a fost afectată nu numai imaginea unei instanțe judecătorești care are de soluționat o cauză aflată pe rol, ci și imaginea sistemului judiciar în ansamblul său.

Pentru aceste considerente, Plenul va reține că declarațiile în care premierul Victor Ponta face referire la soluția pe care instanța ar trebui să o adopte și induce ideea existenței unei presiuni asupra Înaltei Curți de Casație și Justiție de a pronunța o soluție contrară practicii judiciare anterioare au fost încălcate limitele libertății discursului politic în raport cu activitatea magistraților și s-a adus atingere principiului constituțional al separației puterilor în stat, cu consecința afectării independenței sistemului judiciar. Totodată, va dispune emiterea unui comunicat de presă de către Biroul de informare publică și relații cu mass-media din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, în sensul concluziilor Inspecției Judiciare.

Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 30 alin. (2) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și

completările ulterioare, prin vot direct și secret, cu majoritatea voturilor membrilor prezenți;

PLENUL CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

HOTĂRĂȘTE

Art.1 –Declarațiile publice din data de 27.10.2014 ale domnului Victor Ponta, Prim - ministru al Guvernului României, au adus atingere independenței sistemului judiciar.

Art.2 Emiterea unui comunicat de presă de către Biroul de informare publică și relația cu mass-media din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii în acest sens.

Art.3 - Prezenta hotărâre se comunică Inspecției judiciare.

Dată în București, la data de 11 decembrie 2014

Președinte,

Judecător dr. Adrian BORDEA

